

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji

<https://poszukiwania.ipn.gov.pl/bbp/aktualnosci/13161,Zespol-BPil-odnalazl-szczatki-mogace-nalezec-do-ofiary-Oblawy-Augustowskiej.html>
20.05.2024, 20:51

Zespół BPiI odnalazł szczątki mogące należeć do ofiary Obławy Augustowskiej

W pobliżu wsi Osowy Grąd (pow. augustowski) zespół Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN odnalazł szczątki, co do których zachodzi podejrzenie, iż należą do ppor. Wacława Sobolewskiego, ps. „Sęk” - ofiary Obławy Augustowskiej. Jeśli badania genetyczne potwierdzą tożsamość odnalezionej osoby, będzie to bardzo ważny krok na drodze do przywracania pamięci o ofiarach zbrodni z lipca 1945 roku.

W wyniku kwerendy archiwalnej i rozmów z mieszkańcami regionu pracownik BPiI w Białymstoku ustalił, iż w pobliżu miejscowości Osowy Grąd mogą znajdować się szczątki jednej z ofiar tzw. Obławy Augustowskiej - ppor. Wacława Sobolewskiego, ps. „Sęk”. To przypuszczenie potwierdzają zarówno wspomnienia spisane przez Tadeusza Sobolewskiego (brata „Sęka”) już w 1987 roku, ale - przede wszystkim - relacje przekazane przez żyjącego świadka zabójstwa Sobolewskiego, z którym pracownik BPiI rozmawiał wiosną br.

W związku z wynikami kwerendy, w dniach 28-30 października br. archeolodzy z Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN przeprowadzili prace poszukiwawcze w miejscu domniemanego pochówku ofiary. Ze wspomnień naocznego świadka wynika, iż ofiara została zamordowana przy próbie ucieczki z sowieckiego konwoju, który prowadził go do pobliskiego Augustowa. Ciało zastrzelonego „Sęka” miało zostać przewiezione w pobliże ówczesnych

poniemieckich okopów i tam zakopane. Wiedza o miejscu pochówku była względnie powszechna. Potwierdzają to słowa jednego z rolników, który rok po śmierci „Sęka”, zapytany o miejsce pogrzebania zwłok, odpowiedział: „To tam, gdzie żyto rośnie bujniej...” (rozmowa opisywana w publikacji Jerzego Zdzisława Sobolewskiego „Życie i przygody w PRL”, Warszawa 2015).

Okoliczność śmierci Wacława Sobolewskiego opisuje dość dokładnie Tadeusz Sobolewski, brat zamordowanego w maszynopisie „Życie w niewoli. Wspomnienia z lat 1939 – 1987” (Augustów 1987):

„Po kilkunastu dniach „Sęka” zabrało dwóch bojców i poprowadziło do Augustowa, odległego o około 12 km. W miejscowości Osowy Grąd, jeden z bojców wszedł do pobliskiego domu, gdzie był zainstalowany wojskowy telefon. „Sęk” pozostał z jednym tylko bojcem. Mając ręce skute do przodu – grzmotnął kajdankami w łeb bolszewika. Ten wyrócił się zamroczony, a „Sęk” zaczął uciekać w kierunku pobliskiego lasu. Ucieczka nie rokowała wielkich nadziei, był przecież skuty, a ponadto w czasie badań mocno pobity. Stąd też bieg jego nie był szybki. Drugi bojec wybiegł z mieszkania i widząc, co się dzieje, puścił serię z automatu w kierunku uciekającego. Niestety, była celna – „Sęk” upadł. Ogłuszony bojec odzyskał przytomność i obaj mordercy podeszli do leżącego. Widząc, że jeszcze żyje – jeden z nich oddał serię z automatu wzdłuż ciała (...). Ciało załadowali na chłopską furmankę i zawieźli do znajdujących się w pobliżu okopów po artylerii niemieckiej i tam zakopali”.

sierz. zaw./ ppor cz.w. Sobolewski Wacław ps. „Sęk”, „Skala” – urodził się 12 sierpnia 1916 we wsi Topiłówka gm. Dowspuda pow. Augustów. W wieku 16 lat został przyjęty do Podoficerskiej Szkoły Piechoty dla Małoletnich w Śremie. Po jej ukończeniu w 1935, został skierowany do 78 pp. w Baranowiczach. Podczas wojny obronnej 1939 walczył pod Mławą, a następnie w obronie Warszawy. Po kapitulacji miasta dostał się do niewoli, z której zbiegł. W 1940 w wyniku zdrady został zatrzymany przez NKWD i umieszczony w augustowskim areszcie, a następnie w więzieniu w Grodnie, skąd wyszedł w czerwcu 1941. 7 sierpnia 1941 został zaprzysiężony przez Piotra

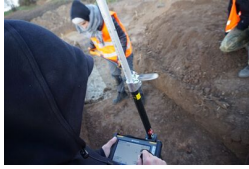
Milanowskiego ps. „Ćma” do konspiracji. W czerwcu 1942 zagrożony aresztowaniem zbiegł do lasu, gdzie zorganizował oddział partyzancki. Po zakończeniu akcji „Burza” (1945) zamieszkał razem z narzeczoną we wsi Kamienna Nowa (pow. sokólski). W 1945 roku ok. 30-osobowy oddział pod dowództwem „Skały” dokonał szeregu akcji zbrojnych skierowanych przeciwko przedstawicielom władzy ludowej, posterunkom MO i UB, a także transportom. Podczas tzw. Obławy Augustowskiej został zatrzymany przez Sowieców i zabity w trakcie próby ucieczki. Odznaczony Krzyżem Walecznych i Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami. Pośmiertnie awansowany do stopnia ppor. czasu wojny.

W miejscu prowadzonych przez BPiI prac odnaleziono szczątki jednej osoby. Zostaną one poddane identyfikacji genetycznej celem ustalenia tożsamości i sprawdzenia, czy należą one do ppor. Wacława Sobolewskiego, ps. „Sęk”.

30.10.2019

BPiI/fot. Paweł Nowik (IPN)

Osowy_Grądz_2019_
#12

Osowy_Grądz_2019_
#13

Osowy_Grądz_2019_
#11

Kalendarium Prac

Rok 2003
Rok 2006
Rok 2007
Rok 2008
Rok 2009
Rok 2011
Rok 2012
Rok 2013
Rok 2014
Rok 2015
Rok 2016
Rok 2017
Rok 2018
Rok 2019
Rok 2020
Rok 2021
Rok 2022
Rok 2023
Rok 2024